

TIBIYOT KLASASTERINI AHOLI UCHUN AVZALLIK TOMONLARI VA IMKONIYATLARI

Termiz davlat pedagogika instituti
Tabiiy va aniq fanlar fakulteti
Texnologiya va geografiya kafedrası
o'qituvchisi
Ismoilova Dilfuza Ibadullayevana
Geografiya ta'lim yo'nalishi talabasi
Panjiyev Ziyodullo Karim o'g'li

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekistonda sog'liqni saqlash sohasidagi islohatlar qanday moliyalashtitishi hamda O'zbekiston sog'liqni saqlash sohasidagi islohotlarni so'nggi yillarda jadal sur'atlar bilan amalga oshirilgan ishlar haqida ma'lumotlar berilgan. Shuningdek ushbu islohotlarning asosiy maqsadi mamlakat aholisining salomatligini yaxshilash, sog'liqni saqlash xizmatlarini yangilash va ularning sifatini oshirishdan iboratligi ham takidlab o'tilgan.

Kalit so'zlar: Klaster, shifokor, qishloq vrachlik punktlari, salomatlik, JSST, Sug'urta, Soliq, Yuridik va jismoniy shaxs, reproduktiv salomatlik, kasallik, epidemiya, aholi, tibbiy xizmat, tez tibbiy yordam, ekologiya.

ADVANTAGES AND OPPORTUNITIES OF THE MEDICAL CLUSTER FOR THE POPULATION

Termez State Pedagogical Institute
Faculty of natural and Exact Sciences
Department of technology and geography
teacher
Ismailova Dilfuza Ibadullayevana
Geography education course student
Panjiyev Ziyodullo Karim oglu

Abstract: This article provides information on how Uzbekistan's health care reforms are interpreted in the world and the rapid implementation of Uzbekistan's health care reforms in recent years. It was also noted that the main goal of these reforms is to improve the health of the country's population, update healthcare services and increase their quality.

Keywords: healthcare system reform, medical education, healthcare infrastructure, telemedicine, prevention and health promotion, international cooperation

ПРЕИМУЩЕСТВА И ВОЗМОЖНОСТИ МЕДИЦИНСКОГО КЛАСТЕРА ДЛЯ НАСЕЛЕНИЯ

Термезский государственный педагогический институт
Факультет естественных и точных наук
Кафедра Технологии и географии
Учитель

Исмаилов Дильфуза Ибадуллаева

Студент образовательного направления география

Панжиев Зиёдулло Каримович

Аннотация: В данной статье представлена информация о том, как реформы здравоохранения Узбекистана интерпретируются в мире, а также о быстрой реализации реформ здравоохранения Узбекистана в последние годы. Также было отмечено, что основной целью данных реформ является улучшение здоровья населения страны, обновление медицинских услуг и повышение их качества. Ключевые слова: реформа системы здравоохранения, медицинское образование, инфраструктура здравоохранения, телемедицина, профилактика и укрепление здоровья, международное сотрудничество.

Ключевые слова: реформа системы здравоохранения, медицинское образование, инфраструктура здравоохранения, телемедицина, профилактика и укрепление здоровья, международное сотрудничество.

Klaster siyosati — klaster tarkibiga kiruvchi korxonalarning raqobatbardoshligini oshirish, ularning shakllanishini rag'batlantiruvchi institutlarni rivojlantirish, shuningdek, innovatsiyalarni joriy etishni ta'minlaydigan klasterlar va klaster tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash bo'yicha davlat va jamoat chora-tadbirlari va mexanizmlari majmuidir.

Mamlakat yoki mintaqaning klaster siyosati uni amalga oshirishning ta'siri va xatarlari nuqtai nazaridan optimallashtirilgan klaster tashabbuslari portfelini qo'llab-quvvatlash bo'yicha muvofiqlashtirilgan chora-tadbirlar sifatida taqdim etilishi mumkin.

Davlat klaster siyosati, mintaqaviy klaster siyosati va tarmoq klaster siyosatiga bo'linadi

Klaster siyosati odatda muayyan korxonalar yoki tarmoqlarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan, an'anaviy „sanoat siyosati“ning muqobili sifatida qaraladi.

Rossiya Federatsiyasining Iqtisodiy rivojlanish vazirligi Rossiya Federatsiyasining klaster siyosatini shakllantirish va amalga oshirish, ushbu masalada ijro etuvchi hokimiyat organlarini muvofiqlashtirish va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash choralari shakllantirish uchun javobgardir. Mintaqaviy darajada klaster siyosati Rossiya Federatsiyasining federal okruglari va sub'ektlarining strategiyasi doirasida shakllantiriladi va mintaqaviy ijro etuvchi hokimiyat organlari va klasterni

rivojlantirish markazlari tomonidan amalga oshiriladi. Tarmoqlarda klaster siyosatini ishlab chiqish va amalga oshirish uchun tegishli vazirliklar (Rossiya Qishloq xo'jaligi vazirligi, Rossiya sanoat vazirligi va boshqalar) mas'uldir. 2010-yildan beri Rossiyada klasterni rivojlantirish markazlarini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash choralari amalga oshirilmoqda. 2012-yilda Rossiya hukumati davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan innovatsion hududiy klasterlar ro'yxatini tuzdi. Klaster yondashuvi davlat dasturlarini, federal okruglarning strategiyalarini, Rossiya Federatsiyasi sub'ektlarining strategiyalarini shakllantirishda qo'llanadi. Klaster siyosatining asosiy yo'nalishlari quyidagilardan iborat:

Klasterlarni institutsional rivojlantirishga ko'maklashish; korxonalarning raqobatbardoshligini oshirish va ularning o'zaro hamkorligi samaradorligini orttirishga qaratilgan loyihalarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini ishlab chiqish; federal darajada innovatsion hududiy klasterlar ro'yxatini shakllantirish va ularni qo'llab-quvvatlash bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish; klasterlarni rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlarni shakllantirishni ta'minlash, shu jumladan, kasb-hunar ta'limi tizimi samaradorligini oshirish, korxonalar va ta'lim tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirishga ko'maklashish, muhandislik-transport infratuzilmasini, uy-joy qurilishini rivojlantirishga maqsadli investitsiyalarni yo'naltirish. Klaster siyosati tanqidchilari quyidagilarni ta'kidlaydilar:

Ishlab chiqarishning ma'lum bir hududda klaster doirasida kontsentratsiyasi mintaqa iqtisodiyotining barqarorligini pasaytiradi, uning diversifikatsiyasini pasaytiradi;

Ma'lum bir hududda klasterda ishlaydigan odamlarning ustunligi innovatsiyalarni kamaytiradi, chunki bu ko'p jihatdan sezilarli darajada farq qiladigan bilim va tajribaga ega bo'lgan odamlarning aloqasi natijasidir; qarama-qarshi yondashuv o'z-o'zini qayta ishlab chiqaradigan guruh fikrini, eski g'oyalarni, stereotiplarni va yondashuvlarni takrorlashni keltirib chiqaradi;

Klaster shakllanishini rag'batlantirish an'anaviy sanoat siyosati chora-tadbirlari bilan bir xil subsidiya hisoblanadi.

Sovet davridan beri ma'lum bo'lgan avtomobil klasteri Samara viloyatida joylashgan Samara-Tolyatti avtomobil klasteri.

Muvaffaqiyatli rivojlanayotgan klasterning yana bir misoli Kaluga bo'lib, u yerda avtomobillar va avtokomponentlar ishlab chiqarish klasteri faol rivojlanmoqda, uning yadrosi Volkswagen, Volvo Truck, PeugeotCitroen alyansi va Mitsubishi Motors hisoblanadi.

Skolkovo innovatsion markazi Rossiyani modernizatsiya qilishning ustuvor tarmoqlarida (telekommunikatsiya, tibbiy asbob-uskunalar, energiya samaradorligi, axborot texnologiyalari va boshqalar) faoliyat yurituvchi kompaniyalar uchun maxsus

iqtisodiy shart-sharoitlarni ta'minlash uchun mo'ljallangan, qurilayotgan ilmiy-texnologik majmuadir.

Yevropa Ittifoqi mamlakatlarida klaster siyosatini rivojlantirishga qaratilgan ko'plab loyihalar amalga oshirilmoqda. Masalan, Yevropa klaster observatoriyasi Yevropadagi klasterlarni aniqlash va ularni tahlil qilishni maqsad qilgan. O'zbekistonning har bir viloyatida yirik tibbiy muassasalar asosida "tibbiyot klasterlari" tashkil etiladi. Bu haqda Prezident Shavkat Mirziyoyev raisligida sog'liqni saqlash sohasini isloh qilishga bag'ishlangan videoselektor yig'ilishida ma'lum qilindi. Qayd etilishicha, Guliston shahridagi Shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish Respublika ilmiy markazi filiali va viloyat ko'p tarmoqli shifoxonasi bir hududda bo'lib, unga tutash yoki atrofida 10 ga yaqin tibbiyot muassasasi joylashgan. Ularni viloyat ko'p tarmoqli shifoxonasiga yagona boshqaruv asosida birlashtirib, "tibbiyot klasteri"ga aylantirish, tibbiyot kolleji negizida tibbiyot oliygohini tashkil etish uchun barcha zaruriy infratuzilma mavjudligi ko'rsatib o'tildi.

"Ushbu tibbiyot muassasalarini viloyat ko'p tarmoqli shifoxonasiga yagona boshqaruv asosida birlashtirib, "tibbiyot klasteri"ga aylantirish, tibbiyot kolleji negizida tibbiyot oliygohini tashkil etish uchun barcha zaruriy infratuzilma mavjud. Hududlarda tibbiy xizmat ko'rsatish barcha yo'nalishlar bo'yicha bir joyga mujassamlashtirilishi — ilg'or va samarali amaliyot. Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasida bu borada ham ishlar mavjud. Xususan: Namangan, Farg'ona, Sirdaryo, Qashqadaryo, Navoiy viloyatlari va Toshkent shahrida tibbiyot klasterlari tashkil etiladi; Qashqadaryoda bolalar shifoxonasi, tug'ruq kompleksi, skrining markazi, reproduktiv salomatlik markazi joylashgan mujassam bir kompleks "Ona va bola" klasteri barpo etiladi. Ushbu klaster bola tug'ilishidan boshlab, to 18 yoshga to'lgunga qadar bir joyda kompleks tibbiy xizmat olish imkonini yaratiladi.

Chirchiq, Yangiyo'l, Olmaliq, Nurafshon shaharlarida hamda Shayhontahur tumanida poliklinika va stasionar muassasalarni birlashtirgan holda aholiga tibbiy xizmat ko'rsatishda qulayliklar yaratiladi.

Sirdaryo viloyatining Guliston shahrida "Guliston tibbiyot klasteri"ning birinchi bosqichi ish boshladi. U 520 o'rinli bo'lib, 5 ta davolash muassasasi va viloyat diagnostika markazi negizida tashkil etildi. Bunda barcha bo'limlar, diagnostika va laboratoriya tekshiruvlari markazlashib, bir bino ichida joylashadi. Tibbiyot klasteri tashkil etilishi orqali davlat tibbiy sug'urtasi tizimini joriy etish uchun to'laligicha zamin yaratiladi. Qolaversa, tibbiyotda innovatsiya va biotexnologiya ishlari uchun yo'l ochiladi. Tibbiy yordam ko'rsatishning uchinchi darajasida tibbiy xizmat ko'rsatishning yangi modeli yaratilib, endovaskulyar xirurgiya, kardioxirurgiya, yuqori texnologik davolash usullari, transplantatsiya xizmatlari tibbiyot klasterida to'laligicha yo'lga qo'yiladi.

Bemorni davolashda bir vaqtning o'zida kardiolog, okulist yoki endikrinolog maslahati kerak bo'lishi mumkin. Bunda, boshqa davolash muassasasida zarur mutaxassis ko'rigidan o'tib, ularni xulosasini olib ovorayu sarson bo'lishi, vaqt sarflashi kerak bo'lardi. Tibbiyot klasterida esa bu kabi ovoragarchiliklarni oldi olinadi. Bemor "bir tom ostida" barcha zarur muolaja va maslahatlarni olib vaqtini ham, mablag'ini ham tejaydi.

Guliston tibbiyot klasterining birinchi bosqichida terapiya bo'limi yangi binoda ishga tushdi va bu bino eng zamonaviy jihozlar bilan ta'minlandi. Rossiya, Belarus va Turkiyada malaka oshirib qaytgan, yangi hamda zamonaviy tibbiyot jihozlarini bemalol ishlata oladigan malakali shifokorlar esa soha samaradorligini yanada oshiradi.

— Yaratilgan shart-sharoitlar haqida eshitgan ayrim malakali shifokorlarimiz arab davlatlari, misol uchun Yamandan qaytib o'zimizda ishlash istagini bildirishmoqda, 40 yillik tajribamdan kelib chiqib aytadigan bo'lsam, hozirgi yaratilgan sharoitlar bundan 20 yil avvalgilardan yer bilan osmoncha farqi bor. Juda ilgarilab ketdik. Bizning tibbiyotdagi eng yaxshi jihatimiz nima bilasizmi? Barcha bemorlar o'ziga zarur tibbiy yordamni qisqa vaqt oralig'ida olish imkoni bor, boshqa davlatlardagi kabi bir necha hafta navbat kutib turmaydi". Masalan, zarur hollarda shoshilinch tibbiy yordam navbatsiz ko'rsatiladi. Rejali kelgan bemorlar esa yo'llanma bilan qabul qilinadi. Ko'p narsalarni xorijga solishtirishni yaxshi ko'ramiz. Xorijiy davlatlarda bir necha marta bo'lib, ularning tajribasini o'rganish jarayonida shunga guvoh bo'ldimki, ba'zi bir operatsiyalar uchun bemorlar 3-5 oygacha navbat kutishadi.

Ba'zida bemorni holati o'ta jiddiy bo'lsa, tezlik bilan jarrohlik amaliyotlarini o'tkazamiz yoki boshqa davo choralarini ko'llaymiz. Hozir yuqori texnologik jarrohlik amaliyotlari ham viloyatda amalga oshirili joriy qilinmoqda. Misol uchun, bir necha yillar muqaddam faqat chet elda qilingan jarrohliklardan biri endoprotez (son bo'g'imidagi kosachaning bosh chanog'ini almashtirish) o'rnatish uchun hozirda malakali shifokorlar va maxsus zamonaviy tibbiy qurilmalar o'zimizda yetarli. O'tgan yil viloyat miqyosida bu kabi 30ta jarrohlik amaliyoti muvaffaqiyatli amalga oshirildi.

Ayni vaqtda bir hisob-kitob qilib ko'rdik. O'tgan yil ikki ming nafar bemor Toshkentga borib davolangan. Bemorlarga qulaylik yaratish, Toshkentga borib-kelish sarf-xarajatlarini kamaytirish maqsadida hech bo'lmaganda bu kabi bemorlarning 50 foizini o'zimizda davolashga harakat qilamiz. Kerak bo'lsa, poytaxtdan shifokor chaqiramiz. Hozir joylardagi mutaxassislar bilan bog'lanib, jarrohlik amaliyotiga muhtoj bemorlarni bizga yuborishlarini tushuntirayapmiz. Negaki klasterimiz maxsus

laboratoriyalar va zamonaviy jihozlar bilan jihozlangani bois, imkoniyatlarimiz kengaymoqda.

Oldimizda turgan eng muhim vazifalardan biri tizimga davlat tibbiy sug'urtasi mexanizmlarini to'liq joriy etish. Ana shunda aholining barcha qatlamlariga kerakli tibbiy yordam ko'rsatish shart-sharoitlari va moliyaviy imkoniyatlari yaratiladi. Surxondaryo viloyati hokimi Ulug'bek Qosimov bugungi hududlarga tashrifi avvalida Termiz shahrida bunyod etilayotgan 300 o'rinli tibbiyot klasteri qurilishi bilan tanishdi. Kompleks atrofini obodonlashtirish, yashil zonalar barpo etish, ichki jihozlash ishlarining borishi ko'zdan kechirildi.

Soha mutasaddilari kompleksga eng malakali, sohadagi ilg'or tajribaga ega shifokorlarni tanlov asosida ishga jalb qilish borasida amalga oshirilayotgan ishlar yuzasidan axborot berishdi. Viloyat rahbari barcha zamonaviy sharoitlarga ega klasterni tashkil etish bilan ish bitmasligini, uning mazmuniga – sifatli va eng so'ngi zamon talablari darajasida tibbiy xizmat ko'rsata oladigan kadrlar bilan ta'minlash zarurligini qayd etdi. Shundan so'ng, viloyat rahbarining hududlarga tashrifi Termiz tumanida davom etdi. Og'ir hudud sifatida tanlab olingan, "qizil" toifadagi "Sharof Rashidov" mahallasida amalga oshirilayotgan ishlar bilan tanishildi. Tuman rahbarlari, kommunal sohadagi viloyat boshqarmalari mutasaddilari mahallada amalga oshiriladigan ishlarni taqdimot qilishdi. Viloyat rahbari mahalla hududini ko'zdan kechirib, mavjud holatni ko'zdan kechirdi. Aholi bilan muloqot qilib, ularning muammolarini tingladi. Mas'ullarga aholi tomonidan ko'tarilgan masalalarni hal etish bo'yicha vazifalar belgilab berildi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Ilmiy texnikaviy va tibbiyot hujjatlari Markaziy davlat arxivi . M-372-fond, 1-ro'yxat , 82-yig'ma jild, 11-varaq.
2. Karimov I.A. "O'zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida" kitobini o'rganish bo'yicha o'quv uslubiy qo'llanma –Toshkent: O'zbekiston, 2012- B 89.
3. Rustamova X.E. Stojarova. N.K. Tibbiyot tarixi. Toshkent2014.191-bet. 3 O'zbekiston Respublikasi Ilmiy texnikaviy va tibbiyot hujjatlari Markaziy davlat arxivi . M372-fond, 1-ro'yxat , 82-yig'ma jild, 11-varaq.
4. Karimov I.A. "O'zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida" kitobini o'rganish bo'yicha o'quv uslubiy qo'llanma –Toshkent: O'zbekiston, 2012- B 89. 4. Rustamova X.E. Stojarova. N.K. Tibbiyot tarixi. Toshkent2014.191-bet.
5. O'zbekiston Respublikasi davlat statistika Qo'mitasi hisobotlari. 2010 yil. – B.15